I

0

El general va mirar el Big Boss i va pensar que no semblava possible que aquell vellet encantador tingués més poder que ningú al món. Es va escurar la gargamella i va intentar explicar-li la importància estratègica d'aquella zona del Mediterrani Nord.

—No ens podem permetre perdre el control de les bases. Van ser d'una importància vital en la represàlia contra el règim de Líbia. Els diplomàtics han fracassat, a hores d'ara, i ens n'haurem de retirar... si no és que... –va deixar la frase penjada.

El Big Boss se'l va mirar divertit, com si no s'acabés de creure les paraules del militar. Odiava els uniformes, o més ben dit, odiava l'urc dels homes d'uniforme que s'omplien la boca de paraules grandiloqüents però que acudien a ell i al seu exèrcit secret perquè els resolgués el conflicte.

—... Hi hagi un canvi d'actitud per part del govern del país, oi? –va concloure la frase. Va teclejar l'ordinador que tenia damunt la taula i va *llegir les dades que apareixien a la pantalla–. Però això sembla impossible, de moment. Els sondeigs són definitius. Haurem de fer alguna cosa, sí... –es va pessigar el lòbul de l'orella–... alguna cosa taxativa.*

El general va somriure. El Big Boss no li queia bé, però havia de reconèixer que entenia les necessitats del país i no s'estava per subterfugis.

1

Avançaven lents i decidits, escortats pels clàxons dels cotxes que s'havien hagut d'aturar, la piuladissa dels ocells de les branques dels plàtans i la claror de l'hora foscant que retallava les banderes i les pancartes de Solidaritat. Semblaven molt joves i fràgils en comparació amb els policies, protegits amb cascs marrons i cuirasses de plàstic, que els esperaven al capdamunt de la Rambla.

Els vianants s'havien retirat del passeig central i es miraven els joves, arrecerats a les entrades de les botigues i als xamfrans. Hi havia periodistes gràfics amb les màquines que no paraven de fer fotografies i un equip de televisió que gravava les imatges de la desfilada. Havien deixat el cotxe blanc, amb el logotip del canal a les portelles, damunt la vorera del lateral esquerre i els dos membres de l'equip lleuger, una noia que duia la càmera, i un noi que s'ocupava del so i de les bateries, caminaven de reculons, davant per davant de la primera filera que sostenia la pancarta principal.

L'escamot de policies, a les ordres dels oficials, va formar una barrera de cuirasses, enrevoltant els vehicles que havien aturat al mig del passeig central. Per un moment, va semblar que el silenci planés damunt la desfilada de joves, fins que els crits es van enfilar per les banderes i les pancartes, cap a les branques dels plàtans, foragitant els ocells en esbarts esbojarrats que van creuar el cel de la ciutat.

Uns quants manifestants, amb la cara tapada, van grimpar per la façana d'un edifici públic fins a abastar la balconada on hi havia les tres banderes oficials: van despenjar la bandera espanyola que presidia i la van llançar a la multitud que els victorejava. Una noia que es cobria el cap amb un xal de fedaí hi va calar foc.

Els primers trets, com petardeigs de motors embussats, les primeres bales de goma, els primers pots de fum van esbandir els espectadors. Els dos nois de l'equip de televisió es van trobar entre dos focs i van córrer cap al seu cotxe. La noia que duia la càmera havia rebut l'impacte d'una bala de goma al panxell de la cama i coixejava.

Uns altres manifestants, amb cascs de motoristes, bufandes fins al nas i passamuntanyes, van avançar a primera fila i van llançar les primeres pedres. Alguns brandaven cadenes, tubs de plom i pals. La policia, aleshores, va carregar amb fúria. Colpejava amb les porres els manifestants que els feien front i detenien els que s'havien separat del gruix principal.

Així va començar allò que, amb el temps, els diaris, les ràdios i les televisions locals van batejar amb el nom de la Revolta dels Joves. Durant molts mesos, cada dia a la mateixa hora, amb puntualitat de rellotge, grups de joves procedents de tots els barris de la ciutat s'aplegaven al capdavall de la Rambla per demanar la llibertat dels companys detinguts i s'enfrontaven amb els policies que el govern civil havia enviat per tal de barrar-los el pas.

2

En Jordi Oliva va destapar el pot de l'esprai negre. Va mirar cap al xamfrà, abans de posar-se a la feina. La Lali, que vigilava a l'altra banda del carrer, li va fer un gest de tranquil·litat.

La primera ela li va sortir una mica torta. Va sacsejar el pot de l'esprai i va dibuixar el punt de la i amb forma de cercle. La be li va quedar boteruda i més grossa que la segona ela. Va tornar a sacsejar el pot de l'esprai, amb un gest nerviós. La e era la lletra més fàcil de dibuixar.

Era a punt de començar la erra quan va arribar el cotxe, amb fregadís de rodes i grinyol de frens. Dos dels ocupants, vestits amb jaquetes de cuiro negre i armats amb pals i cadenes, van saltar del vehicle i van córrer, l'un cap a la Lali, sense donar-li temps a fugir; els altres tres se li van abraonar al damunt.

Les baules d'una cadena de moto, brandada per un expert, li van arrencar la pell de la galta i li van fer un trau al cap. Li van colpejar l'esquena amb un pal gruixut.

Els ulls d'en Jordi Oliva es van omplir de llàgrimes i el xicot va sentir que les cames li feien figa.

Un dels atacants es va treure un ganivet automàtic de la butxaca i va clavar tres ganivetades al ventre de l'estudiant, quan queia a terra.

En Jordi Oliva, sense saber que es moria, de terra estant, amb els ulls plens de llàgrimes, va mirar la segona ela de la pintada i va pensar que la pròxima vegada la faria més proporcionada a les altres lletres.

Els cinc homes van enfilar-se al cotxe, van posar-lo en marxa i van fugir corrents del lloc dels fets.

El cadàver va ser descobert al cap d'un parell d'hores per un taxista matiner que s'havia aturat al xamfrà per netejar l'interior del cotxe. A l'altra banda del carrer hi havia una noia sense sentits. La policia, quan va arribar, va detenir la noia i va trobar, damunt del cadàver, un paper que deia:

¡Separatistas hijos de puta!
Este ha sido el primero. Os mataremos a todos.
¡Viva España!
Juntas Españolas Nacional-Sindicalistas

La notícia de la mort d'en Jordi Oliva, a mans de bandes parafeixistes, difosa per tots els mitjans de comunicació aquell mateix dia, va consternar la ciutat i el país sencer.

3

El cotxe de color vermell es va aturar al xamfrà, davant l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. Es van apagar els llums però no es va parar el motor. Els dos policies que feien guàrdia davant la Delegació del Govern Central, a l'altre costat del carrer de Mallorca, ni se'n va adonar. Plovia a bots i barrals i s'havien refugiat a l'interior del jardí, sota el ràfec modernista del palauet.

Els dos primers trets es van estavellar contra la paret del jardí. El tercer va trencar els vidres d'una de les finestres i el quart va ferir un dels policies a l'espatlla.

Quan l'altre policia va sortir al carrer, sota la pluja, amb l'arma al puny, el cotxe ja s'enfilava pel carrer de Roger de Llúria, cap a la Diagonal, amb un sinistre grinyol de pneumàtics.

Aquella mateixa nit, un periodista de guàrdia que feia una becaina a la redacció d'un diari local va contestar una trucada de l'exterior:

—Sí, digui?

—Només ho diré una vegada –va dir una veu de noia–. Pren nota. Fa una estona, una patrulla de l'Exèrcit Popular d'Alliberament Nacional ha disparat contra dos membres de les forces d'ocupació davant de la Delegació del Govern Central de Barcelona. És la nostra resposta a la mort d'en Jordi Oliva. La guerra continua.

Quan el periodista es va despertar del tot, la noia ja havia penjat.

4

La reunió havia anat malament. El governador civil, pressionat pel ministre de l'Interior de Madrid, estava decebut de l'actuació de la policia i en Joan Funes, coordinador de seguretat ciutadana del govern civil, també ho estava.

A més a més, com ja solia passar, el director general de seguretat de la Generalitat havia reclamat llibertat d'acció per al seu departament. Es devia pensar que els mossos d'esquadra se'n sortirien millor que no pas ells, amb tota aquella rècula d'atemptats i manifestacions que de feia un mes no el deixaven dormir. Per postres, els periodistes s'havien assabentat de la reunió i ara l'esperaven a la sala de premsa del govern civil.

En Joan Funes va repassar les llistes dels detinguts i va demanar a la Merxe, la seva secretària, que truqués a Madrid i reclamés els expedients que havien sol·licitat una setmana abans. Després, es va disposar a enfrontar-se amb la premsa.

El representant de la Generalitat havia insinuat que caldria parlar amb en Jordi Esmel, membre del consell assessor i un dels líders morals del Grup Nacionalista Solidaritat.

En Funes l'havia conegut a l'època de l'Assemblea de Catalunya i sovint havia de resumir els seus articles per al governador. Però no creia pas que aquell professor carismàtic tingués res a veure amb aquella espiral de violència que estava fent trontollar l'edifici de nova planta que volien construir.

Una cosa eren les manifestacions dels estudiants contra la selectivitat i les taxes i en defensa d'una millor qualitat de l'escola i de l'ensenyament en català a les universitats i als instituts, i una altra, la lluita armada.

Tothom sabia que Solidaritat estava plena de joves independentistes disposats a tot, però d'aquí a sospitar d'ells hi havia un abisme.

De vegades, quan hi havia aquesta mena d'afers, pensava que s'havia equivocat i que acceptar el càrrec de... de policia, li deia la Carme, la seva exdona, les poques vegades que la veia, quan anava a buscar en Sergi i l'Úrsula per passar un cap de setmana a la casa de Palafrugell.

Potser sí que havia estat l'error més gran de la seva vida.

Policia. No, no era un policia, al contrari. La seva feina era coordinar els policies de la província i controlar-los per evitar que actuessin contra la legalitat, que per a ell representava la Constitució de 1978.

Va entrar a la sala de premsa amb un somriure fals de funcionari als llavis.

Es va posar les ulleres sense graduació que duia per semblar més gran, va obrir uns quants expedients i va mirar els periodistes, un a un. Sí, hi eren tots.

—Senyores, senyors... Estic a la seva disposició –va dir, després d'aclarir-se la gola–. Poden fer totes les preguntes que vulguin... Ja saben que la nostra norma és la transparència informativa.

I va començar el seu suplici.

5

—Escolti bé i no faci preguntes perquè només ho diré una vegada. L'Exèrcit Popular d'Alliberament Nacional ha posat una bomba a la caserna. Si volen salvar les vides dels qui hi viuen, actuïn en conseqüència. La guerra continua.

Molta gent del veïnat va sentir l'espetec però no en van fer cas: es van imaginar que hi havia hagut un accident a la carretera.

Només els més agosarats van saltar del llit i van mirar per les finestres quan les flames ja arribaven al teulat del quarter de la guàrdia civil de Breda, a la comarca de la Selva.

Més tard, a primeres hores de la matinada, un pagès que vivia a prop va declarar a la premsa que havia vist un cotxe que no era del veïnat aparcat a l'altra banda de la carretera, a tocar de la caserna.

Però quan el comandant de la caserna i el jutge d'instrucció el van interrogar, l'home no va saber dir quina mena de cotxe era: l'únic que sabia era que aquella nit s'havia aixecat, s'havia tirat un jersei damunt les espatlles i havia sortit a l'eixida del mas per mirar la celístia, abans de baixar a la cort a orinar, i aleshores havia vist el cotxe, aturat a l'altre costat de la carretera.

No recordava ni el color, ni la marca, només recordava una noia que duia una mena de xal blanc al cap.

6

El puro li havia caigut malament. De feia uns dies sentia rates a l'estómac, però li feia por anar al metge. Un rebrot de l'úlcera significaria règim estricte, deixar de fumar i haver de prendre aquella mena de pastilles de guix que li feien fàstic.

Va mirar l'Enric Llopart, que s'estava dret davant la taula, i li va fer un gest perquè s'assegués.

—Com ha anat la roda de premsa?

—Les coses de sempre. Semblen preocupats de debò.

I no crec que tinguin una idea clara del que està passant. Es veu que Madrid pressiona.

—Has localitzat el professor Esmel? Els de Solidaritat hi són pel mig, segur. És la plataforma del nacionalisme radical més important. Té

més membres que qualsevol partit polític amb representació parlamentària. Convé conèixer la seva opinió sobre el que està passant. Li fas una entrevista i, si no accepta, li demanes un article per a la secció d'opinió.

—És fora de Barcelona. A casa seva m'han dit que és a Londres, assistint al Col·loqui Internacional d'Estudis Catalans.

Va agafar un havà de l'humitejador, el va fer rodar entre l'índex i el polze, el va ensumar amb cura i el va escapçar d'una mossegada.

—Vull que segueixis de prop aquests afers. Mira d'esbrinar qui és aquesta noia a qui han aplicat la llei antiterrorista, que t'expliqui què va passar, què diuen els advocats, a quina organització pertany, qui són els caps... Vull que et moguis, noi.

—D'acord! –va fer en Llopart, sense gaire entusiasme.

Va encendre un misto de fusta i va escalfar el puro, abans de calar-hi foc. Feia cinc anys que dirigia el diari i sabia allò que el seu públic volia llegir.

7

Totes les cares eren iguals, totes. I les coneixia totes o no en coneixia cap: les de les fotografies reflectien la llum i eren amistoses, les dels homes no sortien de l'ombra i eren hostils.

Necessitava els cops. Els havia somniat. Es despertava a les nits, després d'una manifestació, amb el cos que li feia mal i un xiscle ofegat a la gola i recordava el somni que l'havia neguitejada: uns policies la interrogaven a comissaria: tenia les mans lligades amb unes manilles d'acer que li tallaven la circulació, l'havien despullada i li clavaven cops al ventre, a les cuixes i als pits amb unes porres de goma que semblaven sexes d'home.

Els interrogadors eren freds, distants, incansables. Però no cridaven, ni la insultaven. Es limitaven a repetir i repetir les mateixes preguntes, a ensenyar-li les mateixes fotografies.

De tant en tant li donaven una mica d'aigua i de menjar. Un panet amb mortadel·la, sucat amb tomàquet de llauna, dues llesques de pa anglès amb un tel de pernil dolç, un croissant que li pujaven del bar.

Els ulls li feien coïssor per culpa de la llum i de les hores sense dormir. I li semblava tenir un tambor al cap que li percudia a les temples el ritme somort dels batecs del seu cor. Havia anat dues vegades al lavabo, un recambró sense finestres, amb un rentamans brut, un vàter que feia pudor i un mirall que li havia tomat la seva imatge desencaixada.

Els havia dit tot el que sabia: quines consignes donava el Sindicat d'Estudiants, que era membre de Solidaritat, quins eren els líders del seu institut, per què anava a les manifestacions i on, quan i amb qui havia fet pintades.

I ells, els rostres de l'ombra incansables, semblaven creure-s'ho, però hi tornaven un cop més, com si s'hagués deixat alguna cosa, com si, en repetir la tirallonga de noms, de motius o d'hores i llocs en pogués afegir algun de nou que apagués el llum i aturés el tambor que li percudia a dins.

Fins que els va parlar d'en Xano Uribe, aquell xicot basc, que els havia fet una xerrada sobre la situació a Euskadi i que havia parlat de la necessitat de la lluita armada per a aconseguir la independència de les nacions sense estat. Van fer-li repetir cent vegades el què, el com i el quan l'havia conegut, quantes vegades l'havia vist, el lloc on vivia i les activitats que feia.

Quan van semblar satisfets de les seves respostes, la van dur a la presó Model i la van ingressar a la infermeria, el metge de guàrdia li va donar un calmant i, finalment, va poder dormir i va tornar a somniar amb les tortures.